

pořad

pozdrav

introitus

 píseň**Ž 105, 1-3****66** (sloky 1.-4.) *Nuž pojd'te a Bohu plesejte*

vstupní modlitba

 píseň (Svítá)

...

1. čtení

Ž 1 (překlad Bible Kralické) píseň**433** (3)*Otče náš, milý Pane*

text + kázání

Joz 1, 1-9 píseň**446** (5)*Moudrosti poklad z nebe*

sborová ohlášení

přímluvy + modlitba Páně

poslání

1Kor 16, 13-14

požehnání

(Nu 6,24n)

 píseň**685** (5)*I když se rozcházíme***vstupní modlitba**

Hospodine, Bože svatý a v KJ náš Otče dobrý,

ty jsi věrný ve svých zaslíbeních, trpělivý ve své lásce. – Proto jsme se i dnes mohli takto spolu shromáždit v tvém jménu ... všelijak roztěkaní a nesoustředění, přece však vedeni nadějí, že právě u Tebe nalezneme zdroj věrnosti a ukotvení pro náš život; ...že se nás ujmeš, budeš při nás ... a vlivem Tvé blízkosti se nám otevrou oči a uši – pro nový život, takový, jaký je Tobě milý. //

Spolu se vším Tvým lidem po tváři země Tě chceme dnes oslavovat, radovat se z toho, co pro nás děláš, co jsi nám připravil. //

Prosíme, otevírej nám pro své dílo oči; bystři naše uši ke slyšení Tvého Slova; proměňuj naše srdce, posiluj kolena klesající a ruce zemdlené, ... bystři naši mysl a upokojuj duši./ Proměň si nás celé svým Duchem a dej nám poznat, co pro nás a naše bližní znamená, že jsi při nás ... a že se nás ujímáš. //

Prosíme, buď svou mocí všude tam, kde se dnes konají shromáždění v Tvém jménu, a utvářej si z těch, kdo se k tobě hlásí, *svůj* lid – svědky *tvého* díla. //

Vždyť Tobě patří všechna moc i sláva - nyní i na věky. //—// *αμην* [→ lectio: **Ž 1**]

kázání

Milí bratři a sestry,

je mnoho biblických oddílů, jež pojednávají lidský život obrazem *cesty, putování* – dějiny Božího lidu i individuální život člověka, pro obojí se tato obrazná řeč hodí. Také oba texty, které jsme tu dnes slyšeli, se snaží vystihnout *lidské žití před Boží tváří* tímto obrazem: lidský **život jako cesta**.

Přečteným odstavcem začínají příběhy starozákonní knihy Jozue. Bezprostřední návaznost na předchozí oddíly, na příběhy knih Mojžíšových, tu výslovně vyjadřuje první a druhý verš našeho oddílu – v předchozí kapitole (tj. na konci 5. knihy Mojžíšovy) byla řeč o tom, že „Mojžíš zemřel“ (Dt 34,5). Tím skončila velmi důležitá éra v biblickém příběhu Izraele, základní část seriálu vyprávění o lidu Hospodinovu, která líčí cestu vyvedení z Egypta, domu otroctví, a putování pouští vstříc zemi zaslíbené. Tento příběh vyprávějí knihy Exodus, Levitikus a Numeri, a stručně jej přehlíká sám Mojžíš v knize Deuteronomium (... a kniha Genesis tomu tvoří svého druhu předmluvu či prolog). – Jinými slovy, Mojžíšovou smrtí se uzavřel onen základní příběh Písma (Tóry), úsek cesty, v němž je řečeno vše podstatné o Hospodinu, tom zvláštním a jedinečném Bohu Izraele, stejně jako je v něm vyjádřeno vše podstatné o tom, jak má žít Hospodinův lid: tento lid, synové Izraele, byl vyveden z Egypta (z otroctví), a na Sínaji uslyšel z Božích úst Desatero ... a prostřednictvím Mojžíše pak i všechny další dobré rady, jak požehnaně žít v té dobré, darované zemi, do níž směřuje. Vše podstatné bylo vykonáno, vše podstatné bylo řečeno.

Ted' je však tato éra pryč; Mojžíš je mrtev; Tóra je uzavřena. Synové Izraele stojí v pustinách Moábských, u Jordánu, naproti Jerichu... – Jaká bude jejich další cesta? Půjde vůbec jejich příběh dál jakožto **příběh lidu Hospodinova**? Vstoupí-li nyní do země Kenaán, nestanou se z nich prostě dobří či horší Kenaánci? Dojde vyvedení z Egypta svého cíle v zemi zaslíbené? – A pokud ano, **jak** se to stane? **Jak** se podle tohoto biblického vyprávění naplňuje *Boží cesta* mezi námi lidmi? Jak má člověk (a jak má Boží lid, církev!) jít svou dějinnou cestou, aby přitom nedělal svému Pánu ostudu, ... aby znovu nezabředal do kdejaké otročiny a závislosti, nýbrž naplňoval vizi Boží, zjevenou na Sínaji...?

– O tom je po mém soudu vyprávění knihy Jozue (a dalších knih tzv. Předních proroků, Joz-Sd-Sam-Kr); hned první odstavec textu, který jsme spolu právě slyšeli, to vyjadřuje velmi výmluvně, programově:

¹ ***I stalo se po smrti Mojžíše, služebníka Hospodinova:***

I řekl Hospodin Jozuemu, synu Núnovu, jenž byl Mojžíšovým sluhou, toto:

² *„Mojžíš, můj služebník, je mrtev...*

*Nyní tedy: **Vstaň! Přešli tento Jordán – ty i všichni tento lid – do té země, již jim dávám, synům Izraele...**“*

Chceme-li si všimnout, **jak** jde cesta Božího lidu dál, *čím* je jeho příběh nesen, nepřeslechněme, co zní na počátku našeho textu; je to velmi nenápadné a přitom na tom vše ostatní visí: „**I stalo se ... Hospodin řekl ...**“ To je to podstatné; podobně jako u mnoha jiných biblických vyprávění. Především: (1) Vše začíná **od Hospodina**; tím, že *on* učiní první krok a dá příběh do pohybu. (2) A zcela příznačný je i způsob, modus jeho činu – je to **řeč, oslovení**. *Konkrétní, přímá* řeč, jež má svého adresáta; Hospodin „někomu něco řekl“; a ta jeho oslovující řeč obsahuje pokyn, instrukci, vyslání – Hospodin po svém adresátu něco chce a k něčemu jej pobízí. A ovšem, taky jej povzbuzuje, posiluje a vyzbrojuje na cestu, na niž s ujištěním o své blízkosti osloveného

vysílá. – O to tu běží; to je počátek všeho, co chce Bible vyprávět. – A kde se toto odehraje, tam se pak „*dějí věci*“, že to až bere dech...

Tímto způsobem mluví Bible o **Božím jednání s lidmi** také v mnoha jiných příbězích. Tytéž rysy (zajisté nikoli náhodou!) má v biblickém podání *už sám počátek cesty Izraele* – povolání a vyslání Abrahama. I jeho příběh začíná prostým a zcela nečekaným „*i řekl Hospodin*“:

I řekl Hospodin Abramovi:

Jdi ze své země, ze svého rodiště, z domu otce svého

do té země, kterou ti ukážu...

A já tě učiním velikým národem a požehnám tě... (Gn 12,1n)

Podobně (opět nikoli náhodou!) se pak také třeba v knize Exodus vypráví o *povolání Mojžíše* v oné scéně na úpatí Boží hory, Chorébu, u hořícího keře; znáte to... (Ex 3,1nn). Také zde Boží **zjevení** „vypadá“ tak, že **Hospodin promluví**; Mojžíše Bůh překvapivě *osloví* ... a *vyšle* jej k Izraelcům, aby je vyvedl (Ex 3,7-10). – „Zjevení“, „vidění veliké“ ... tu není obrazem, *vizí*, nýbrž *řečí*, *oslovením*; není vidět, nýbrž slyšet! Na člověku, s nímž se takto Hospodin setká (jemuž se ten zvláštní Bůh Abrahamův, Izákův a Jákobův „zjeví“), proto není, aby „použil oči“, nýbrž musí „špicovat uši“...

To je veledůležitý důležitý rys biblického svědectví o Božím díle mezi námi. Ten Bůh, o němž je řeč v Bibli, působí svým „Slovem“, *oslovuje*. Tím vše začíná.

Zřejmě proto je i ono fascinující dílo stvoření v Bibli vyličeeno (nikoli náhodou, paradoxně!) jako *tvorba Božího slova* (Gn 1). Do prvotní pustiny a prázdnoty, do oné chaotické „tmy nad propastí“ **Bůh řekl**: „*Ať je světlo!*“ **A bylo světlo**... (Gn 1,2n). *Takto* Hospodin tvoří – *takto* a ne jinak; ne třeba bojem jako babylonský Marduk nebo božskou souloží (rozdrážděním plodivých sil) jako egyptský Usírev. *Takto* svědčí synové Izraele o Hospodinu, onom zvláštním Bohu, jehož na své cestě tímto světem poznali... Takto to čteme v Tóře, Zákoně Mojžíšově. Stejně to pak můžeme slyšet v Bibli napořád; třeba u proroků, jejich vystoupení začíná jakoby refrénovitou formulí, že „*se stalo slovo Hospodinovo*“ ...

(*sum:*) To je po mém soudu to první, velmi důležité, co bychom z dnešního oddílu neměli přeslechnout: Podle Písma vstupuje Boží dílo do našich cest *tímto* způsobem. **Bůh mluví, oslovuje** ... – A tam, kde adresát Božího oslovení *slyší*, nejen *naslouchá*, ale i *poslouchá*, kde jedná podle Božího oslovení, tam se pak „*dějí věci*“...!

II.

K tomu **jak** Bůh mluví, **jak** k nám jeho Slovo promlouvá ... je v našem oddíle ještě jiný důležitý odstavec.

Jozue je vyzván, aby vstal a přešel Jordán; aby spolu s celým Božím lidem šel a ujal se země, kterou Hospodin zaslíbil otcům Izraele a nyní ji jejich synům dává. K tomu Hospodin Jozuovi zaslíbujeme, že „*je s ním, jako byl s Mojžíšem*“; že jej „*bude provázet a neopustí jej*“ – proto má být (a může být) Jozue „*statečný a udatný*“.

Ovšem způsob, jímž bude Hospodin při Jozuovi působit je *jiný* než v případě Mojžíšově. S Mojžíšem Hospodin promlouval „*tváří v tvář*“ (Dt 34,10), bezprostředně. Tato éra (éra Tóry) je však uzavřena Mojžíšovou smrtí. Jozue není druhým Mojžíšem; má ale v té zemi darované kráčet *tak*, jak se vyučil u Mojžíše. Má syny Izraele uvést do země zaslíbené *tak*, že každý jejich krok bude **naplňovat Tóru** (Hospodinovo „Učení“) – „**Zákon, který mu přikázal Mojžíš**“...

Hospodin Jozuovi řekl (v. 7):

Jen buď rozhodný a udatný!

Bedlivě jednej podle všeho, co je v Tóře, kterou ti poručil Mojžíš, můj služebník!

Neodchyluj se od toho napravo ani nalevo!

– Tak budeš jednat prozíravě všude, kamkoli půjdeš...

Kráčel podle toho, co je psáno v Zákoně Mojžíšově – to je jasný program pro tzv. „obsazení země“ za Jozua; žít v zemi zaslíbené podle Desatera, podle Tóry, podle Zákona, podle pravidel a vzorů jednání, která dal Hospodin synům Izraele (v návaznosti na vysvobození z egyptské otročiny) skrze Mojžíše na Sínaji...

Následující vyprávění sice znají scény, kde Hospodin také k Jozuovi přímo promlouvá a dává mu adresné pokyny (například v příběhu o Jerichu; Joz 5,2; 6,2 aj.), ale tento úvodní příkaz – **jednat podle Tóry** – dává všem následujícím příběhům jasné předznamenání. Co bylo řečeno skrze Mojžíše, je program (Tóra) – teď, v příbězích Proroků, půjde o jeho provedení, o *životní cestu Izraele ve světle tohoto programu*.

Všimněme si, že se tu dokonce mluví o „**knize Zákona**“, resp. „**svitku Tóry**“ – tedy o *takové* podobě „Božího slova“, jakou zná lid Hospodinův ze svých bohoslužeb (dodnes!) – jako *Písmo svaté*...

Hospodin Jozuovi říká (v. 8):

Knih tohoto Zákona (či svitek této Tóry)

ať se nevzdálí od tvých úst. //

Říkej si v ní ve dne v noci,

abyś bedlivě jednal podle všeho, co je v ní napsáno. //

Ano, tehdy bude mít tvá cesta zdar, tehdy budeš jednat moudře...

„Slovo Boží“ má pro Jozueho již *tuto* podobu – je to *Písmo, svitek* či po našem „*knih*“; v ní si má číst, říkat ... a to soustavně, ve dne v noci (každodenně a každonočně), protože podle toho, co je zde napsáno, má Jozue i celý Izrael žít – *tak* bude jeho cestu provázet zdar; *tak* bude Hospodin přítomen na jeho cestě všude, kam půjde; *takto* bude Hospodin s Jozuem jako byl s Mojžíšem: při čtení Písma, ve čtení Písma, **v životě podle Písma**... //

Nevím, jestli jste si někdy – bratři a sestry – všimli, jak je už v Bibli samé na řadě míst vyjádřeno toto pojetí a „sebevědomí“ Písma. Už v samých textech Bible se počítá s tím, že Písmo (Zákon Páně) má svou autoritu; že je formou živého oslovování Bohem a tedy i směrodatným ukazatelem pro život, ... že je „*Písmem svatým*“ (srv. Dt 4,2; 13,1; Zj 22,18n aj.).

Vedle úvodní kapitoly knihy Jozue to zaznívá například také v prvním žalmu, který jsme zde v úvodu bohoslužeb slyšeli (v překladu Bible Kralické):

Blahoslavený ten muž,

kterýž nechodí po radě bezbožných,

a na cestě hříšníků nestojí,

a na stolici posměvačů nesedá,

*ale v **Zákoně Hospodinově** jest libost jeho,*

*a v **Zákoně jeho** přemýšlí dnem i nocí.* (v. 1-2)

Cesta člověka nemá být vedena a formována lidskou svévolí, třeba skvělými radami „lehkomyslných kámošů“, nýbrž „Hospodinovým Slovem“ – docela konkrétně a uchopitelně: **v Tóře Hospodinově** si má podle žalmisty člověk po jozuovsku „říkat“ (doslova polohlasem „mumlat“, polohlasem memorovat) „ve dne v noci“; v něm má mít své zalíbení... – *Pak bude jeho cestu životem provázet zdar*; či spíše: pak bude *působit zdar*, takto žijící člověk **bude požeháním**... //

III.

Pozorný Písmák si může všimnout, jak jsou v trojdílné stavbě hebrejské bible (Starého zákona) obě sbírky, jež doplňují *Tóru* (tedy *Proroci* a *Spisy*) uvedeny texty, které právě tuto vazbu na Hospodinův Zákon vyjadřují – jak soubor knih Proroků, tak soubor Spisů na své první stránce *odkazují k Tóře: Joz 1 a Ž 1* (texty našeho dnešního čtení). Tím Písmo jako celek vyjadřuje zřetelný řád, přehledný pořádek, jasnou vnitřní hierarchii: zvěst Proroků a zvěst žalmů (spolu s dalšími Spisy) je konkrétním rozřikáním a naplněním toho, co je (jako program) vyjádřeno v Tóře, v Zákoně Hospodinově. Celé Písmo tak pěkně „drží pohromadě“...

Také řada novozákonní svědků na tomto pojetí Písma staví své zvěstování o Kristu a pracují s ním. Dosvědčují jako evangelium, že Ježíš Kristus je ten, v němž Tóra Hospodinova – *program Božího Slova* – dochází naplnění.

Velmi zřetelně to můžeme sledovat například u evangelisty Lukáše. Už první veřejné vystoupení Ježíše, které na rozdíl od ostatních evangelistů situuje do prostředí pravidelné bohoslužby v Ježíšově „domácím městě“, líčí jako scénu „předčítání Tóry a Proroků“ ... a výkladu slyšených slov – kázání „Slova Hospodinova“... (Lk 4,16n).

V závěrečných oddílech svého evangelia, kde Lukáš dosvědčuje „zjevení vzkříšeného“, pak vypráví onen známý příběh o cestě dvou sklíčených učedníků, kteří jdou z Jeruzaléma do Emaus. Vzmrtvýchvstalý se jim „zjevil“, ale nepoznali ho. Ani když s nimi rozmlouval, když se jich ptal, čeho že to byli vlastně svědky o velikonocích v Jeruzalémě...! Teprve když jim začal *vykládat Písma* – jak píše Lukáš: „...*když začal od Mojžíše a všech Proroků a vykládal jim to, co se na něj vztahovalo*“ (Lk 24,27), „*rozhořelo se jim srdce*“, „*otevřeli se jim oči*“ ... a „*poznali ho*“. – V následující scéně, dalším odstavci Lukášova evangelia, je pak přítomno všech 11 Ježíšových učedníků, a průběh je obdobný. Ježíš učedníkům ukázal své ruce a nohy s ranami po ukřižování, spolu s učedníky pojedl pečenou rybu, a řekl:

*„To jsem měl na mysli, když jsem byl ještě s vámi
a říkal vám, že se musí naplnit všechno,
co je o mně psáno v zákoně Mojžíšově, v Prorocích a Žalmech.“
Tedy jim otevřel mysl, aby rozuměli Písmu. (Lk 24,44-45)*

Tedy: Porozumět *Ježíšově cestě* – životu Ježíše z Nazereta, toho ukřižovaného – jako *cestě Mesiáše*, Krista (jako příběhu evangelia o Božím díle mezi námi) ... na to je třeba ji vidět *ve světle Písma*, v perspektivě svědectví Mojžíše a Proroků... //

Podobně mluví i ostatní evangelisté a apoštolští svědkové; proto se tolik Písma dovolávají a citují je. – Připomenu už jen jediný příklad, který asi všichni znáte.

Když apoštol Pavel v listu do Korintu píše, co je jádrem evangelia, užívá starou *formuli*, kterou znal nejspíš z prvkřesťanských bohoslužeb; formuli, kterou asi znali také korintští adresáti jeho dopisu. – Už v ní, tedy velmi hluboko v křesťanské vyznavačské tradici, je klíčovým prvkem *odvolání na Písmo* (1K 15,1n):

*Chci vám připomenout, bratři, evangelium,
které jsem vám zvěstoval, které jste přijali, které je základem, na němž stojíte...
Odevzdal jsem vám především, co jsem sám přijal,
...že Kristus zemřel za naše hříchy podle Písem ... a byl pohřben
a byl vzkříšen třetího dne podle Písem ... a ukázal se ...*

Tedy: Ne velikonoční událost sama o sobě, jakkoli podivuhodná (Ježíšova smrt na kříži a zázrak zmrtvýchvstání), nýbrž tento Ježíšův velikonoční příběh jako naplnění Božího vykupitelského zápasu, jak jej dosvědčuje Písmo; Ježíšova cesta „*podle Písem*“

... Ježíšův život a smrt a vzkříšení – a jejich důsledky – v *perspektivě zvěsti Tóry a Proroků* – to je *evangelium*.

IV.

Jak to – bratři a sestry – souvisí s naším životem víry, *s naší cestou životem*, s našimi dnešními otázkami a problémy? ... Jak se nás to týká? – Mám za to, že docela přímo, konkrétně a bezprostředně.

My jsme stejně jako posluchači jozuovských vyprávění nebyli osobně na Sínaji, když Hospodin dával Mojžíšovi Desatero... Jsou to pro nás dávné příběhy. Mojžíš je pro nás dávno mrtev. – Ale velikonoce slavíme jako svátky *svého* vysvobození. Ba, každou neděli se shromažďujeme, abychom si Boží dílo pro nás (jež je v tomto příběhu vyjádřeno) připomínali a slavili. A Boží zákon (třeba Desatero) přijímáme jako směřodátný i pro svou životní cestu...

Nebo, řečeno novozákonně: Stejně jako apoštol Pavel jsme ani my nebyli osobně pod Ježíšovým křížem nebo u prázdného hrobu. – A přece jsme se setkali s Kristem jako živým Pánem; věříme (a upínáme se k tomu), že se v jeho příběhu „podle Písem“ i pro nás otevřela ta nejlepší perspektiva života.

Slovo, jež nás docela konkrétně *inspiruje a orientuje* na naší životní cestě uprostřed starostí tohoto světa, k nám zaznívá *skrze Písmo*, nad Písmem, či lépe řečeno – *pod Písmem*, pod vedením a autoritou svědectví Proroků a apoštolů, jež se nám skrze Ducha svatého stává slovem živým, *živým oslovením*...

Proto také jako křesťané (Kristovci) nepořádáme bohoslužby jako nějaké duchovní seance, při nichž bychom se společně nořili do svého duchovního „nitra“, ... či jako magické rituály, při nichž bychom vyvolávali hlasy z „onoho světa“, aby nám promluvili do toho, jak máme žít, ... nýbrž se shromažďujeme ke „slyšení Božího slova“ *tak* (konkrétně a specificky!), že spolu *čteme Písmo*, nasloucháme jeho zvěsti ... a modlíme se za to, aby se nám (i jiným) stávalo mocným, živým oslovením – aby k nám takto promluvil sám živý Pán... – A tam, kde se to děje, pak za to děkujeme, a v síle takové „inspirace“ usilujeme jít dál cestou svého života, jak nám toto oslovení ukazuje... – Mám za to, že to je docela konkrétní, docela praktické.

To, co řekl Hospodin Jozuovi, je proto dobrým slovem i pro nás:

„... Kniha tohoto Zákona ať se nevzdálí od tvých úst;

říkej si v něm ve dne v noci, abys mohl bedlivě konat vše, co je v něm zapsáno.

Ano, pak bude tvou cestu provázet zdar... (–ba, pak tvé kroky budou působit zdar!)

...Vždyť Hospodin, tvůj Bůh, je s tebou, kamkoli půjdeš.“ (v. 8-9) // Amen.

přímlyvy

Hospodine, Otče náš v Kristu Ježíši,
povzbuzeni Tvým Slovem, obracíme se k Tobě se svými nadějemi i se svými starostmi.

* Dej nám „moudrosti poklad z nebe“ – prosíme – pro naši cestu životem. Bez Tvé blízkosti, Pane, bychom tímto světem bloudili. Prosíme, vezmi nás na milost a provázej nás.

* Dej nám citlivé uši a vnímavé srdce pro své Slovo, Pane. Abychom nebyli hluchí k Tvému oslovení, k Tvému pozvání a k Tvým pokynům.

* Dávej nám ruce pohotové a srdce laskavé, Pane. Abychom Ti na cestě, na niž nás zveš a vysíláš, nebyli pro ostudu, nýbrž bychom byli dobrými svědky Tvého díla lásky, solidarity a spravedlnosti.

* Prosíme, Pane, dnes zvlášť za ty, kdo trpí a strádají; zejména myslíme před Tvou tváří na nešťastné obyvatele Haiti, stížené hroznou katastrofou. prosíme, uť nás takové solidarity a lásce, která je pomocí a požehnáním pro potřebné.

* Dej prosíme v našem městě i v naší zemi zavládnout spravedlnosti a pokoji. Tam, kde jsou lidé vydáni lidské zvlsti, zlobě a útlaču, posílej své posly, své služebníky a služebnice.

* Přicházej, prosíme, do našeho bolavého světa s vládou svého království, s proměňující mocí svého Ducha pokoje a s vykupující mocí své lásky. A posiluj a zmocňuj už nyní ty, kdo se Tvému dílu v tomto světě už nyní dávají do služby; podpírej a provázej svým požehnáním ty, kdo se vydali na cestu podle tvého Slova... //

>> *Voláme k tobě společně, jak nás to Tvůj Syn naučil: **Otče náš...***